Eduskunnan ympäristövaliokunnalle

Asia: U 5/2017 vp uusiutuvan energian direktiivi, U 8/2017 vp energiaunionin hallintomallista ja U 10/2017 vp energiatehokkuusdirektiivin muuttamisesta

Suomen luonnonsuojeluliiton lausunto EU:n puhtaan energian paketin neuvottelutilanteesta

Suomen luonnonsuojeluliitto kiittää ympäristövaliokuntaa lausuntopyynnöstä ja haluaa korostaa muutamia seikkoja kustakin paketin osa-alueesta.

U 5/2017 uusiutuvan energian direktiivi

Europarlamentti esitti talvella 35 % uusiutuvan energian tavoitetta. Mahdollisimman korkeat tavoitteet ovat järkeviä ja eteenpäin katsovia. Jos ilmastonmuutoksen torjunta otetaan niin vakavasti kuin pitäisi, päästövähennystavoitteita on joka tapauksessa kiristettävä. Pitkäjänteisyys ja ennakoitavuus ovat tietenkin hyviä lähtökohtia niin tässä kuin kaikessa muussakin lainsäädännössä.

On ongelmallista, että Suomessa nähdään puubiomassalla niin korostetun merkittävä rooli uusiutuvan energian tuotannossa. Puupohjaiset polttoaineet ovat siinä suhteessa ongelmallisia, että lisääntyvä puunkäyttö pienentää maaperän ja metsän hiilivarastoja pitkäksi aikaa.

Järeän puun osuus (kannot ja runkopuu) energiapuusta on nykyisellään 15 %. Myös jalostettavaksi kelpaavaa kuitupuuta ohjautuu pieniä määriä energiakäyttöön. Luonnonvarakeskus on omissa mallinnuksissaan ennustanut, että hakkuutähteitä ja sivuvirtoja ei tule riittämään bioenergian kysyntää tyydyttämään. Sen seurauksena on arvioitu, että myös kuitupuuta tai järeää puuta ohjautuisi energiakäyttöön. Tämä näkyy myös investointisuunnitelmista.

Ympäristöjärjestöt ovat osoittaneet, että tuontibioenergiaa on käytössä arvioitua laajemmin nimen omaan runkopuusta valmistettuna. (https://www.birdlife.org/europe-and-central-asia/black-book)

Parhaiten metsät tietenkin sopeutuvat ilmastonmuutokseen, jos niiden monimuotoisuutta ja ikä- sekä puulajirakennetta saadaan monipuolistettua. Erityisesti Suomen ja Pohjoisen Suomen metsät olisivat pysyvyydessään erittäin hyvä hiilivarasto, joka voisi auttaa ilmastonmuutoksen hillitsemisessä. Suomessa olisi siis hyvin edellytyksiä kasvattaa metsien hiilinielua ja suojella hiilivarastoa siirtymällä kohtuulliseen hakkuutasoon.

Muista biomassoista palmuöljy, maissi ja muut ruokaraaka-aineet eivät kuulu auton tankkiin. Poikkeus voidaan tietenkin tehdä, jos elinkaaritarkastelussa polttoainekäytön havaitaan olevan niiden järkevin käyttömuoto energiatasekin huomioiden. Sähköinen liikkuminen on joka tapauksessa kestävin suunta, joskin siinäkin tulee painottaa enenevässä määrin joukkoliikennettä. Myös biokaasun käyttö on kannatettavaa.

On selvää, että jätehiararkian eli jätehuollon etusijajärjestyksen tulee ohjata osaltaan raaka-aineiden käyttöä. Muuten uusiutuvien energialähteiden käytössä päädytään pian ristiriitaan EU:n kiertotalouspyrkimysten kanssa. Tämä ei ole ilmasto- eikä luonnonvaranäkökulmasta järkevää.

Suomen luonnonsuojeluliitto – Finnish Association for Nature Conservation
Itälahdenkatu 22 b A, FI-00210 Helsinki, Finland | tel. +358 9 228 224
www.sll.fi | toimisto@sll.fi

U 8/2017 asetus energiaunionin hallintomallista

Ilman sitovia kansallisen tason uusiutuvien energiamuotojen ja energiatehokkuuden tavoitteita tai vastaavia sitoumuksia säädöksiltä puuttuu kyky ohjata investointeja oikeaan suuntaan. Nykyinen aloite ei sido lyhyen aikavälin suunnittelua pitkän aikavälin tavoitteisiin.

Kustannustehokas ilmastopolitiikka edellyttää pitkän aikavälin vähäpäästöisen polun mukaista politiikkaa, mutta nykyisellään vain 13 EU-maassa tällainen on olemassa. Hallintomalliin tällainen lyhyen ja pitkän aikavälin tavoitteisto olisi mahdollista sisällyttää.

Suomea koskevat vaatimukset toteutetaan jo pitkälti ilmastolain myötä, mutta nyt olisi mahdollisuus varmistaa kansalaisten osallistuminen ja pitkäjänteinen päätöksenteko muissakin jäsenmaissa. Jos siis Saksan kivihiilen polttaminen tai fossiiliset tuet Puolassa huolettavat niin hallintomallin vahvistaminen olisi EU:n ilmastopolitiikan vahvistamisen tärkeä kulmakivi.

Energiatehokkuustavoitteen muoto

Lineaarinen polku energiatehokkuudelle Euroopan parlamentin kannan mukaisesti edistäisi investointeja ja varmistaisi tavoitteen saavuttamisen. Energiansäästö ja energiatehokkuus ovat tulevaisuuden Euroopan tärkein energiamuoto.

Pitkän aikavälin päästövähennyspolku

Kustannustehokkaan ja johdonmukaisen ilmastopolitiikan lähtökohta on, että nyt tehtävien suurten investointien tulee olla yhteensopivia vuoden 2050 vähäpäästöisen yhteiskunnan kanssa. Siksi 30 vuoden päähän tähtäävien hallintomallin mukaisten strategioiden on tähdättävä vähintään siihen, ettei vuonna 2050 enää tupruteta ilmakehään nettohiilipäästöjä.

U10/2017 energiatehokkuusdirektiivin muutokset

Energiatehokkuuden edistämiseksi kannatamme seuraavia pääasioita:

- komission tavoitetta energiatehokkuustavoitteen nostamisesta (27 % → 30 %). Tavoite voisi itse asiassa olla korkeampikin, esimerkiksi vähintään 40 % EU:ssa, sillä se toisi lukuisia kansantaloudellisia, sosiaalisia ja ympäristöllisiä hyötyjä.
- sitovan EU:n laajuisen energiatehokkuuden tavoitteen asettamista sekä mahdollisimman ohjaavaa kansallista tavoitetta
- energiansäästövelvoitteen laskentasääntöjen täydentämistä ja joustokeinojen vähentämistä

Muina huomioina voidaan todeta, että energiatehokkuusdirektiivin alainen energiansäästövelvoite (artikla 7) on yksi parhaiten Euroopan tasolla toimineita energia-alan instrumentteja. Lisäksi myös liikennesektorin energiankäyttö tulisi ottaa huomioon energian kokonaiskulutusta laskettaessa (artikla 7.1.), ja joustavuuden sallimat porsaanreiät tulisi poistaa (artikla 7.2.)

Helsingissä 31.5.2018

Jouni Nissinen
Suojelupäällikkö
Suomen luonnonsuojeluliitto ry
Sähköposti: jouni.nissinen@sll.fi
Puh: 040 120 9222